

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ
สังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
ในเขตภาคเหนือตอนล่าง*

FACTORS AFFECTING THE IMPLEMENTATION SUCCESS PROJECT OF THE SOCIAL
STRENGTHENING THROUGH CULTURAL DIMENSIONS OF PROVINCIAL
CULTURAL OFFICE IN THE LOWER NORTHERN REGION.

นราวิชญ์ สุชา

Naravit Sucha

ธันสนา โรจนตระกูล

Tanastha Rojanatrakul

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: s.naravit@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม 3) ศึกษาข้อเสนอแนะต่อแนวทางการสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ บุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 207 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม พบว่า มีตัวแปรทั้งหมด 4 ตัว มีตัวแปร 2 ตัว คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 32.4 และ 3) ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้

* Received 3 May 2026; Revised 22 May 2026; Accepted 25 May 2026

โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม พบว่า ควรส่งเสริมภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการ และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม

คำสำคัญ : ความสำเร็จในการดำเนินงาน, การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม, มิติทางวัฒนธรรม, ภาคเหนือตอนล่าง

Abstract

This thesis aims to conduct a comparative legal study on the Conscription System in the Royal Thai Armed Forces. The study focuses on ensuring that military personnel allocation is sufficient and effective in accordance with the principles of national security. It examines reserve forces, conscripted personnel from compulsory military service, as well as professional soldiers, all of which affect the national security of Thailand. The study further finds that the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017) addresses matters of state or national security in Chapter V on the Duties of the State, particularly under Section 52. This provision requires the State to protect the Monarchy, independence, sovereignty, territorial integrity, and areas over which Thailand exercises sovereign rights, as well as overall state security. In addition, the Constitution sets out the duties of the Thai people by providing, under Section 50(5), that individuals are required to perform military service as prescribed by law. Together with the Military Service Act B.E. 2497 (1954), which states in Section 7 that all males of Thai nationality are personally required to perform military service, military service is therefore a legal duty of all Thai male nationals. Based on these findings, the study offers recommendations to improve training and refresher programs for reserve forces in order to enhance their effectiveness and readiness. It also suggests the adoption of modern military technologies, along with the promotion of vocational and professional learning for active-duty soldiers. In addition, improving the rights and welfare of active-duty and conscripted personnel would help encourage a sufficient number of individuals to serve voluntarily as active-duty or conscripted soldiers, thereby supporting the national security of Thailand.

Keywords: Reserve Force, Military Conscription, Military Training

บทนำ

กระทรวงวัฒนธรรมมีนโยบายในการดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันของสังคมในมิติวัฒนธรรมทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และเพื่อสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมพื้นถิ่น ด้านศาสนา ศิลปะ ดนตรี การแสดง

และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย (กรมประชาสัมพันธ์, 2567) โดยเฉพาะการดำเนินงานด้านนโยบายวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องหลังสถานการณ์ COVID-19 โดยเฉพาะในช่วงปี 2566-2568 ซึ่งภาครัฐให้ความสำคัญกับ Soft Power และเศรษฐกิจสร้างสรรค์มากขึ้น ส่งผลให้จำนวนกิจกรรมทางวัฒนธรรม การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สศช. ติดตามโครงการภายใต้แผนงานสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจฐานราก เพื่อขับเคลื่อนแผนพัฒนาภาคสู่การปฏิบัติ, 2565) โดยมีการดำเนินกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งสังคมพหุวัฒนธรรมครอบคลุมหลายจังหวัด ตั้งแต่ปี 2565 มากกว่า 50 มีผู้เข้าร่วมกว่า 100,000 คน (กระทรวงวัฒนธรรม, 2567) ด้วยการส่งเสริมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง ทั้งยังมีภูมิคุ้มกัน และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เข้าสู่ยุคดิจิทัล เพื่อก่อให้เกิดความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคมของประเทศ (กระทรวงวัฒนธรรม, 2568)

ดังนั้นสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมกำหนดโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และให้ความรู้กับเด็ก เยาวชน และประชาชนในการรู้เท่าทันสังคมโลกและสามารถเลือกสรรกลั่นกรองนำมาปรับใช้สำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมในมิติวัฒนธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อขยายและพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งสามารถดำเนินงาน ด้านการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชนเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองที่ดีในยุคดิจิทัล เพื่อสร้างค่านิยมการทำงานเพื่อสังคมและสาธารณะ (จิตอาสา) เพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับเครือข่ายอาสาสมัครเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน อย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการสืบสานเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ความเป็นไทยของชุมชน องค์กรและประชาชน และเพื่อสร้างการรับรู้การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้มีคุณธรรมและสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยโครงการดังกล่าวได้กำหนดกิจกรรม 4 กิจกรรมหลัก (กระทรวงวัฒนธรรม, 2568) คือ กิจกรรมที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กิจกรรมที่ 2 การรณรงค์สร้างภูมิคุ้มกันและเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กิจกรรมที่ 3 การขับเคลื่อนกิจกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์สัญจร และกิจกรรมที่ 4 การคัดเลือกเด็กและเยาวชนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย ซึ่งการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนหลายด้านเพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายเกิดประสิทธิภาพและสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะ ภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดทิศทางการบริหาร การสร้างแรงจูงใจ และการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและชุมชนให้เกิดการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม (กระทรวงวัฒนธรรม, 2567) ขณะเดียวกันการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายทางวัฒนธรรม ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้กิจกรรมด้านวัฒนธรรมสามารถสะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมของประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม, 2565) ตลอดจนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร

การวางแผน และการติดตามประเมินผล มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ เนื่องจากการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมจำเป็นต้องบูรณาการทรัพยากรจากหลายภาคส่วน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567) นอกจากนี้การสนับสนุนจากหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมยังเป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มศักยภาพในการดำเนินกิจกรรม การสร้างพื้นที่เรียนรู้ และการต่อยอดทุนวัฒนธรรมสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเฉพาะในบริบทของภาคเหนือตอนล่างที่มีความหลากหลายทั้งนี้ม้งงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ฉิรินัง และ เจริญรัมย์, 2566)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง เพื่อศึกษาว่าการดำเนินงานโครงการดังกล่าว ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับใด มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้การดำเนินโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จ และมีข้อเสนอแนะอย่างไรต่อแนวทางการสนับสนุนในการดำเนินโครงการดังกล่าวอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง การดำเนินโครงการดังกล่าวในปีงบประมาณต่อไปให้ดียิ่งขึ้นและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อแนวทางการสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัดต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าของโครงการ ความสำเร็จของโครงการมักเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัยร่วมกัน เช่น การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน อันนำไปสู่ความสำเร็จและความยั่งยืนของโครงการในระยะยาวโดยอาศัยตัวชี้วัด (Abdurahiman, 2025) ประกอบด้วย

1. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ในการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม เป็นการวัดผลสำเร็จในรูปแบบของจำนวนหรือปริมาณที่สามารถวัดได้อย่างชัดเจน เช่น จำนวนกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้น จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวนเครือข่ายชุมชนที่เกิดขึ้น หรือจำนวนพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา แนวคิดนี้สอดคล้องกับหลักการบริหารงานตามวัตถุประสงค์ (Management by Objectives: MBO) ที่เน้นการ

กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม ตัวชี้วัดเชิงปริมาณช่วยให้หน่วยงานสามารถติดตามความก้าวหน้า ประเมินประสิทธิภาพ และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังช่วยสะท้อนระดับความสำเร็จของโครงการในด้านผลผลิตและการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจน

2. ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ในการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม มุ่งเน้นการประเมินคุณค่าและคุณภาพของผลการดำเนินงาน เช่น ระดับความพึงพอใจของประชาชน ความเหมาะสมของกิจกรรม การมีส่วนร่วมของชุมชน และการอนุรักษ์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในพื้นที่ แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management: TQM) ที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพ การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพจึงช่วยสะท้อนถึงประสิทธิผลของโครงการในมิติที่เกี่ยวข้องกับคุณค่า ความเหมาะสม และผลกระทบทางสังคม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคมผ่านมิติทางวัฒนธรรม

3. ตัวชี้วัดเชิงประโยชน์ เป็นการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการว่าก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด เช่น การสร้างความสามัคคีในชุมชน การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของชุมชน และการพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน แนวคิดนี้สอดคล้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ (Outcome Evaluation) ที่มุ่งเน้นการวัดผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินงาน ตัวชี้วัดเชิงประโยชน์ช่วยสะท้อนความคุ้มค่าและคุณค่าของโครงการในระยะยาว ทั้งในด้านการพัฒนาสังคม วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตของประชาชน อันนำไปสู่ความเข้มแข็ง และความยั่งยืนของสังคมในอนาคต

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการ

ความสำเร็จในการดำเนินโครงการเป็นผลลัพธ์ที่สะท้อนถึงความสามารถของหน่วยงานในการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนงานที่กำหนดไว้ โดยความสำเร็จของโครงการไม่ได้พิจารณาเพียงด้านผลผลิตหรือปริมาณงานเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคุณภาพของการดำเนินงาน ประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อกลุ่มเป้าหมาย (พัฒนัสสา แก้วคำไสย์, 2567) ประกอบด้วย

1. ด้านภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรและโครงการ เนื่องจากผู้นำเป็นผู้กำหนดทิศทาง สร้างแรงจูงใจ และประสานความร่วมมือของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำที่ดีจะช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การตัดสินใจ และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร นอกจากนี้ ผู้นำยังมีบทบาทสำคัญในการบริหารการเปลี่ยนแปลง การแก้ไขปัญหา และการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง งานวิจัยร่วมสมัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อประสิทธิผลขององค์กรและความสำเร็จของการดำเนินงาน โดยเฉพาะในหน่วยงานภาครัฐและองค์กรชุมชนที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน

2. ด้านการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการวางแผน ตัดสินใจ ดำเนินงาน และประเมินผลโครงการร่วมกัน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบเป็นเจ้าของ ความรับผิดชอบร่วม และความ

ร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับประชาชน ส่งผลให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความเข้าใจร่วมกัน และเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน งานวิจัยด้านการบริหารสมัยใหม่ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร บุคลากร และภาคีเครือข่าย มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความสำเร็จของการดำเนินงานและการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน

3. ด้านการบริหารจัดการ เป็นกระบวนการสำคัญในการวางแผน การจัดองค์กร การบริหารทรัพยากร การสั่งการ และการควบคุมการดำเนินงาน เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการที่ดีช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน และเพิ่มประสิทธิภาพของโครงการ นอกจากนี้ การบริหารจัดการยังครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบาย การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารภาครัฐและการจัดการองค์กรพบว่า การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนความสำเร็จของโครงการและการพัฒนาองค์กรในระยะยาว

4. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน เป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินโครงการ ทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี และการสนับสนุนเชิงนโยบาย การได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรเครือข่าย จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การสนับสนุนจากหน่วยงานยังช่วยสร้างความเชื่อมั่น ความร่วมมือ และความต่อเนื่องของโครงการในระยะยาว โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนและสังคมที่ต้องอาศัยการบูรณาการจากหลายภาคส่วน งานวิจัยร่วมสมัยชี้ว่าการสนับสนุนจากหน่วยงานและเครือข่ายภาคีมีความสัมพันธ์ต่อระดับความสำเร็จและความยั่งยืนของการดำเนินงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นบุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ กำแพงเพชร สุโขทัย ตาก และอุทัยธานี รวม 822 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นเป็นบุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ กำแพงเพชร สุโขทัย ตาก และอุทัยธานี จำนวน 207 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified random sampling) โดยกำหนดขนาดตัวอย่างของบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายในสำนักงานวัฒนธรรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 9 แห่ง แห่งละ 23 คน จากนั้นใช้การสุ่มแบบอาศัยความสะดวก (Convenience Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนบุคลากรในแต่ละสำนักงานที่ได้เลือกไว้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2561)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน 3) ความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยส่วนที่ 2 และ 3 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5 อยู่ในระดับมากที่สุด 4 อยู่ในระดับมาก 3 อยู่ในระดับปานกลาง 2 อยู่ในระดับน้อย และ 1 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 4) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อแนวทางการสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

3. การสร้างเครื่องมือ

ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิด แล้วนำไปสร้างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขจากการตรวจสอบจากที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ 1.0 ทุกข้อ และนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.933 จากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 207 ชุด ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบ ความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) สถิติเชิงพรรณนา คือ การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) สถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยการคัดเลือกตัวแปรอิสระแบบ Enter Method

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	90	43.48

หญิง	117	56.52
รวม	207	100.00

2. อายุ

ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	32	15.46
31 - 40 ปี	69	33.33
41 - 50 ปี	68	32.85
51 - 60 ปี	38	18.36
รวม	207	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. การศึกษา		
ปริญญาตรี	123	59.42
สูงกว่าปริญญาตรี	84	40.58
รวม	207	100.00

4. รายได้

15,001 – 25,000 บาท	72	34.78
25,001 – 35,000 บาท	98	47.34
มากกว่า 35,001 บาทขึ้นไป	37	17.88
รวม	207	100.00

5. ประสบการณ์ปฏิบัติงาน

ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	29	14.01
11 - 20 ปี	59	28.5
21 - 30 ปี	58	27.02
31 ปีขึ้นไป	61	29.47
รวม	207	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 207 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 56.52 อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 59.42 มีรายได้ระหว่าง 25,001-35,000 บาท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 47.34 และมีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 31 ปี ขึ้นไป จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 29.47

2. ความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม โดยภาพรวม

ลำดับ	ความสำเร็จในการดำเนินงาน	ระดับความสำเร็จ		
		μ	σ	แปลผล
1.	ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	3.89	0.54	มาก
2.	ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ	3.98	0.45	มาก
3.	ตัวชี้วัดเชิงประโยชน์	3.87	0.52	มาก
ภาพรวม		3.91	0.32	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ($\mu = 3.98$) รองลงมา คือ ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ($\mu = 3.89$) และตัวชี้วัดเชิงประโยชน์ ($\mu = 3.87$) ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม

3.1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม โดยภาพรวม

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ		
		μ	σ	แปลผล
1.	ภาวะผู้นำ	4.06	0.62	มาก
2.	การมีส่วนร่วม	4.03	0.76	มาก
3.	การบริหารจัดการ	4.11	0.62	มาก
4.	การสนับสนุนจากหน่วยงาน	4.22	0.57	มาก
ภาพรวม		4.10	0.43	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสนับสนุนจากหน่วยงาน ($\mu = 4.22$) รองลงมา คือ การบริหารจัดการ ($\mu = 4.11$) ภาวะผู้นำ ($\mu = 4.06$) และการมีส่วนร่วม ($\mu = 4.03$)

3.2 การทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม

สมมติฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ถดถอยพหุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตัวพยากรณ์		B	Std.E.	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่		2.893	0.231		12.536	.000
ภาวะผู้นำ	(X ₁)	.109	.042	.210	2.601	0.010**
การมีส่วนร่วม	(X ₂)	.029	.036	.069	.806	.421
การบริหารจัดการ	(X ₃)	.034	.038	.065	.888	.376
การสนับสนุนจากหน่วยงาน	(X ₄)	.076	.038	.133	1.989	.048*
ตัวแปรตาม ความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม						
R = 0.324 R ² = 0.105 Adjusted R ² = 0.087 SE (est.) = 0.308 F = 5.921 Sig. = 0.000						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.324 และกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R²) มีค่า 0.105 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมด 4 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 32.4 มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ 0.105 อีกทั้งผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (F) มีค่า 5.921 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำ(X₁) การมีส่วนร่วม(X₂) การบริหารจัดการ(X₃) และการสนับสนุนจากหน่วยงาน(X₄) มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง ซึ่งสามารถนำไปสร้างเป็นสมการต่อไปได้ และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Beta) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X₁) ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม (Y₁) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ ส่วนปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน (X₄) ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม โดยสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบ คะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y = 2.893 + 0.109 (X_1) + 0.076 (X_4)$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = 0.210 (X_1) + 0.133 (X_4)$

4. ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม

4.1 ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละชุมชนให้เป็นระบบ เพื่อแลกเปลี่ยนและต่อยอดความรู้ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการลงพื้นที่ในการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์สัญจร

4.2 ควรมีการพัฒนาเศรษฐกิจวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมให้ทุนวัฒนธรรมกลายเป็นสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มรายได้ให้ชุมชน

4.3 ควรมีการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะ กระบวนการคิด การวิเคราะห์ ด้านดิจิทัล การตลาด และการบริหารจัดการแก่คนในชุมชนและบุคลากรวัฒนธรรม

4.4 ควรมีการสร้างเสริมความเข้มแข็งทางสังคมและอัตลักษณ์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการดำเนินโครงการและกิจกรรม สร้างความตระหนักและภูมิใจในเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเองตามแผนปฏิบัติการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวชี้วัดที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้วัดสิ่งที่นับได้หรือสิ่งที่มีลักษณะเชิงกายภาพที่เป็นรูปธรรมและมีความชัดเจน โดยการพิจารณาจากจำนวนผลงานที่ทำได้สำเร็จ เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่กำหนดหรือปริมาณงานที่ควรทำได้ในเวลาที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกราช จันทร์กลัป (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์: กรณีศึกษาสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) จุดแข็ง (Strengths) ได้แก่ ทุนทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความโดดเด่นและหลากหลาย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราชมีเครือข่ายในการทำงานจำนวนมาก และผู้บริหารระดับจังหวัดให้ความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรมมาพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 2) จุดอ่อน (Weaknesses) ได้แก่ การส่งเสริมตลาด ยังไม่มีให้เห็นเป็นรูปธรรม การประชาสัมพันธ์ยังไม่มีช่องทางที่หลากหลายและไม่ครอบคลุมถึงผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกจังหวัด การขาดการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าและบริการ การมีจำนวนนักวิชาการวัฒนธรรมค่อนข้างน้อยซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานรวมถึงนักวิชาการวัฒนธรรมยังไม่ทำงานร่วมกับชุมชน/คนในพื้นที่เท่าที่ควร (เอกราช จันทร์กลัป, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิทธิ์ สุภา (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของบุคลากรสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า ความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จมีความสำคัญเป็นอย่างมากมี ความสัมพันธ์เกื้อหนุนกันและกันระหว่างปัจจัย และอุปสรรคในการจัดการความรู้ของบุคลากรสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ การจัดเก็บองค์ความรู้ การขาดทักษะการจัดการความรู้ การขาดกระบวนการหรือระบบการจัดการความรู้ การเปลี่ยนแปลงของบุคลากร การปรับเปลี่ยนหน้าที่รับผิดชอบ

การขาดประสบการณ์ทำงานของบุคลากร ภาระหน้าที่ของบุคลากรมีมาก ข้อมูลองค์ความรู้มีหลากหลายประเภท (พิสิทธิ์ สุภา, 2566)

2. ปัจจัยที่ส่งผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีตัวแปรทั้งหมด 4 ตัว มีตัวแปร 2 ตัว คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 32.4 แสดงให้เห็นว่า การดำเนินโครงการให้ประสบความสำเร็จนั้นหน่วยงานต้องใช้หลักการบริหารจัดการโครงการสร้าง เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในกาณ์ดำเนิน ด้วยการบริหารจัดการโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามข้อกำหนด ทั้งในด้านขอบเขตงาน เวลา งบประมาณ และคุณภาพ โดยมีการวางแผนงานอย่างชัดเจน ติดตามความคืบหน้า จัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสม่ำเสมอ และสามารถส่งมอบผลลัพธ์ที่สร้างประโยชน์ตามที่คาดหวังให้กับองค์กรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาหมิน สัสดีวงศ์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบทด้านปัจจัยด้านผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) บริบทด้านระบบนิเวศในการดำเนินโครงการ (Ecosystem) บริบทด้านปัจจัยด้านตัวโครงการ (Product) บริบทด้านปัจจัยด้านการดำเนินโครงการ (Process) บริบทด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ (SMEs Development) และบริบทด้านความต้องการของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Needs) (อาหมิน สัสดีวงศ์, 2565) และสอดคล้องกับงานวิจัยของมนิศา สร้อยศรี (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดทำโครงการตามแผนปฏิบัติการโรงเรียนสาธิตนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดทำโครงการตามแผนปฏิบัติการโรงเรียนสาธิตนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเฉพาะปัจจัยรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านองค์กรเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดทำโครงการ อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ปัจจัยด้านกระบวนการจัดการ อยู่ในระดับมากเช่นกัน ปัจจัยด้านกระบวนการ จัดการ และด้านองค์กรสามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์ความสำเร็จของการจัดทำโครงการตามแผนปฏิบัติการ โรงเรียนสาธิตนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีความแม่นยำในการพยากรณ์ 65.80% และความสำเร็จของการจัดทำโครงการกับปัจจัยด้านกระบวนการ จัดการและด้านองค์กรมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีทิศทางความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน (สร้อยศรี, 2565)

3. ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ให้ความสำคัญกับการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ วิถีชีวิต และอัตลักษณ์

ทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในพื้นที่ให้สามารถนำมาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และต่อยอดได้อย่างต่อเนื่อง อันจะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์สู่สังคมมีความสอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาเศรษฐกิจวัฒนธรรมโดยนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบสินค้าและบริการ เพื่อสร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนควบคู่ไปกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิทธิ์ สุภา (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของบุคลากรสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการสร้างความสำเร็จในการจัดการความรู้ของบุคลากรสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ผู้นำองค์กรให้ ความสำคัญกับการจัดการความรู้ สร้างภาวะผู้นำให้กับผู้นำองค์กรและบุคลากร สร้างวัฒนธรรมองค์กรในการจัดการความรู้ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการจัดการความรู้กำหนดโครงสร้างการจัดการความรู้ปรับเปลี่ยนระบบขององค์กรให้เป็นรูปธรรม และเพิ่มสมรรถนะบุคลากรให้มีทักษะในการจัดการความรู้ (พิสิทธิ์ สุภา, 2566) และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนิน ใจวงศ์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยความสุขในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร กรณีศึกษา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมความสุขในการทำงานของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพะเยา พบว่า สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพะเยาควรจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการ เพื่อสร้างความสามัคคีในองค์กร ส่งเสริม บุคลากรให้ประพฤติปฏิบัติตนไปในทางที่ดี และควรมีการรวมกลุ่มให้ความช่วยเหลือสวัสดิการต่าง ๆ (ธนิน ใจวงศ์, 2565)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับทุกปัจจัยในระดับเท่าเทียมกัน แต่มีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรง ได้แก่ ภาวะผู้นำ และการสนับสนุนจากหน่วยงาน ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์ความสำเร็จของการดำเนินงานได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสำเร็จของโครงการ สะท้อนว่าผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ สามารถสร้างแรงจูงใจ ประสานความร่วมมือ และกำหนดทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน จะช่วยให้โครงการสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การสนับสนุนจากหน่วยงาน ทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร ทรัพยากร และนโยบาย ยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ขณะที่ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการ แม้จะมีความสำคัญต่อการดำเนินงานโดยทั่วไป แต่ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ายังไม่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของโครงการในเชิงสถิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินโครงการด้านวัฒนธรรมจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้นำและการสนับสนุนเชิงนโยบายควบคู่กัน องค์ความรู้ใหม่นี้จึงสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและพัฒนารูปแบบการบริหารโครงการวัฒนธรรม โดยเน้นการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำ การสนับสนุนทรัพยากรจากหน่วยงาน และการสร้างกลไกความร่วมมือที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการพัฒนาสังคมผ่านมิติทางวัฒนธรรมต่อไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัยได้ทราบถึง 1) การดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านคุณภาพ รองลงมา คือ ด้านปริมาณ และด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ และการสนับสนุนจากหน่วยงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถร่วมกันพยากรณ์ความสำเร็จของการดำเนินงานได้ร้อยละ 32.4 3) ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจวัฒนธรรม พัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ข้อเสนอแนะประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1.1) สำนักงานวัฒนธรรมควรส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางวัฒนธรรมให้มีวิสัยทัศน์ความสามารถในการประสานงาน และการสร้างแรงจูงใจแก่ชุมชน เพื่อขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยมิติทางวัฒนธรรมให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม 1.2) สำนักงานวัฒนธรรมควรเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน และภาคีเครือข่ายเข้ามามีบทบาทร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม และการติดตามประเมินผลด้านวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความร่วมมือ ความผูกพัน และความตระหนักในการดูแลรักษาทุนทางวัฒนธรรมร่วมกัน อันจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและทำให้การดำเนินโครงการเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น 1.3) สำนักงานวัฒนธรรมควรพัฒนาระบบการบริหารจัดการโครงการให้มีความชัดเจน เป็นระบบ และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น การวางแผนการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการดำเนินกิจกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์สู่ผู้จรร และ 1.4) สำนักงานวัฒนธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี และนโยบายอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงวัฒนธรรม การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินโครงการเกิดความต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างประโยชน์แก่ชุมชนได้อย่างยั่งยืน 2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ 2.1) สำนักงานวัฒนธรรมควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและผู้นำชุมชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดแนวทางการรวบรวม จัดเก็บ และเผยแพร่องค์ความรู้ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์สู่ผู้จรรได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ 2.2) สำนักงานวัฒนธรรมควรเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน และภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจวัฒนธรรม โดยร่วมกันออกแบบกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ และบริการทางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมให้ทุนทางวัฒนธรรมสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้แก่ชุมชน รวมทั้งสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบ

ร่วมกันในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น 2.3) สำนักงานวัฒนธรรมควรมีการวางแผนและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบ โดยจัดอบรมและพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล การตลาด การบริหารจัดการ และการคิดวิเคราะห์ ให้แก่บุคลากรวัฒนธรรมและประชาชนในชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการทุนทางวัฒนธรรม และการดำเนินกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ 2.4) สำนักงานวัฒนธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร สื่อ เทคโนโลยี และเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและอัตลักษณ์ของชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการดำเนินโครงการและกิจกรรมทางวัฒนธรรม รวมทั้งส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์และความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเองตามแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง และ 3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 3.1) ควรศึกษาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบเพื่อแลกเปลี่ยนและต่อยอดความรู้ในการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์สู่จร 3.2) ควรศึกษากการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะ กระบวนการคิด การวิเคราะห์ และการบริหารจัดการแก่คนในชุมชนและบุคลากรทางวัฒนธรรม และ 3.3) ควรศึกษารูปแบบการสร้างภาพลักษณ์ทางสังคม และอัตลักษณ์ ในการดำเนินโครงการและกิจกรรมตระหนักและภูมิใจในเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเองตามแผนปฏิบัติการ

บรรณานุกรม

- กรมประชาสัมพันธ์. (2567). *กรมประชาสัมพันธ์*. เข้าถึงได้จาก กรมประชาสัมพันธ์: <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/39/iid/347053>
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2567). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2568). *แผนปฏิบัติการกระทรวงวัฒนธรรมประจำปีงบประมาณ 2568*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- ธนิญ ใจวงศ์. (2565). *ปัจจัยความสุขในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์กร กรณีศึกษา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพะเยา. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยพะเยา.*
- พัฒนัสสา แก้วคำไสย์. (2567). *การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. Silpakorn University e-Journal (Social Sciences, Humanities, and Arts), 44(1), 101-118.*
- พิสิทธิ์ สุภา. (2566). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของบุคลากรสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ สาขาบริหารรัฐกิจ. วิทยาการจัดการ:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- เพ็ญศรี ฉิรินัง, และ ธวัชชัย เจริญรัมย์. (2566). *เจเนอเรชั่นแซดกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชนวัดดวงแข เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต, 235-247.*

- มนธิรา สร้อยศรี. (2565). การมีส่วนร่วมในการบริหารแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของบุคลากรโรงเรียนสาธิตนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์*. โรงเรียนสาธิตนวัตกรรม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. (2565). *รายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*. เข้าถึงได้จาก สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม: https://admindevelop.m-culture.go.th/web-upload/1017xf171c485a40d16f0d1a139436f23fa89/202305/m_news/3507/24677/file_download/1fab79a5733af6de2d59734ef49edebb.pdf?utm
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *สศช. ติดตามโครงการภายใต้แผนงานสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจฐานราก เพื่อขับเคลื่อนแผนพัฒนาภาคสู่การปฏิบัติ*. เข้าถึงได้จาก สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: <https://www.nesdc.go.th/nesdb-monitors-projects-under-the-plan-to-strengthen-the-grassroots-economy-to-drive-the-regional-development-plan-into-practice/>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). *แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. เข้าถึงได้จาก สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: <https://www.nesdc.go.th/info/fiscal-year-2024/>
- อามีน สัสดีวงศ์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs). *วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารเทคโนโลยี*. วิทยาลัยนวัตกรรม: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอกราช จันทร์กลัป. (2563). *แนวทางการบริหารจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์: กรณีศึกษาสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช*. *สารนิพนธ์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Shahim Abdurahiman. (2025). Urban heritage sociocultural impact assessment (UHSCIA): Scale development and psychometric validation. *Built Heritage*, 1-13.